

मटा अँकर

सिद्ध हस्ताक्षरातील काव्य धुळ्यातील वांदेव मंदिरात सुरक्षित

समर्थ रामदासांचे वाल्मिकी रामायण गवसले!

Ramesh.padwal
@timesgroup.com

नाशिक : 'रामायण' या वैशिक काव्याने मानवी मन व्यापलं आहे. नाशिक परिसर तर या काव्याचा अविभाज्य भाग असल्याने रामायणाबदल प्रत्येकाच्या मनात वेगळं स्थान आहे. ३१५ वर्षांपूर्वी या काव्याची भुरळ समर्थ रामदासांनाही न पडावी तर न नवलचीं पण समर्थाच्या सिद्ध हस्ताक्षरातील 'वाल्मिकी रामायण' आता नेमके आहे कुठे? असा प्रश्न अनेकांना पडतो. रामदासांच्या रामायण या अजब साहित्यिक कलाकृतीचा चारशे वर्षांचा प्रवास उलगडला असून, धुळ्यातील श्री समर्थ वांदेवता मंदिरात समर्थाच्या रामायणाच्या जतनाचे काम सुरु आहे. यातील बालकांड ग्रंथ रूपाने उपलब्ध करण्यात आले आहे.

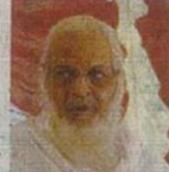


रामनवमी विशेष

महादेवाने पार्वतीला सांगितलेली श्री रामाची कथा ही 'अध्यात्म रामायण' नावाने प्रथ्यात आहे. मात्र यापूर्वीही हनुमानाने शिलेवर रामायण लिहिल्याची अख्यायिका प्रसिद्ध असून, त्यास 'हनुमन्त्राटक' असे 'रामायण'ची संस्कृत महाकाव्य रचना केली. गोस्वामी तुलसीदासने रामकथेला 'श्रीरामचरितमानस' च्या नावाने आकार दिला. अशा अनेक अख्यायिकांनी रामायणाचा प्रवास थक्क करतो. महर्षी वाल्मिकी लिखित रामायणाला मूळ म्हटले जाते. त्यानंतर महर्षी वाल्मिकीनी समर्थ रामदासांच्या नाशिककरांच्या दृष्टीने समर्थ रामदासांच्या

रामायणाची सातही कांड समाजासमोर यावीत यासाठी प्रयत्न सुरु असून, पहिले बालकांड ग्रंथ रूपात आले आहे. इतर सहा कांड ग्रंथ रूपात यावीत यासाठी समाजाकडून पाठवलाची गरज आहे.

- शरद कुबेर, वांदेवता मंदिर, धुळे



गावात तपश्चर्या व कठोर साधनेसाठी राहिले. यादरम्यान, बाल रामदासांनी गोदाकाठच्या पंडितांकडे वाल्मिकी रामायणाचे अध्ययनही केले. १६२२ मध्ये १४ वर्षांच्या रामदासांनी वाल्मिकी रामायणातील बालकांड संस्कृतमध्ये लिहून पूर्ण केले. त्यानंतर त्यांनी अयोध्या, अरण्य, किंकिंधा व सुंदर ही पाच कांडे नाशिकमध्ये १६२४ पर्यंत पूर्ण केली व युद्ध व उत्तरकांड त्यांनी साताच्यातील मसूरमध्ये पूर्ण केले. मात्र, रामदासांचे रामायण ३१४ वर्षे बीडच्या मठात अज्ञात अवस्थेत होते. याचा शोध १९३५ मध्ये 'विद्यभार्चे टिळक' म्हणून ओळखले जाणारे शंकरराव ऊर्फ नानासाहेब देव यांनी लावला व समर्थाचे रामायण धुळ्यातील वांदेवता मंदिरात दाखल झाले, अशी माहिती वांदेवता मंदिराचे अध्यक्ष शरद कुबेर यांनी दिली.

► असा लागला शोध! ... ३